جاسىل ۇستانىم، جاسىل ارەكەت دوڭگەلەك داۋلەتتىلىكتىڭ تۇپكى ەرەكشەلىگىن ايشىقتادى

(باسى 1 ـ بەتتە)

تۇرۋ ۇلگىسىن تاۋىپ، جۇگەرىنى بيولوگيالىق كۇردەلى قانتقا، امينو قىشقىلىنا اينالدىرىپ، قالدىقتارىدى بيو ورگانيكالىق تىڭايتقىش ەتىپ اشىتىپ، جۇگەرى شيكىزاتىن ابدەن وڭدەگەندىگىندە.

اتالعان سەرىكتەستىكتىڭ جاۋاپتىسى بىلاي دەپ تانىستىردى: قازىر سەرىكتەستىكتىڭ شاعىن سورتتى امينو قىشقىلىن، ميكرو ورگانيزم كۇردەلى قانتىن نەگىزگى ٴونىم تىزبەگى ەتكەن "اۋىل شارۋاشىلىعى ـ بيولوگيالىق جاساۋ ـ شاعىن سورتتى امينو قىشقىلى، ميكرو ورگانيزم كۇردەلى قانتى جانە تىڭايتقىش ماتەريالى ـ اۋىل شارۋاشىلىعى" سىندى اينالمالى ەكونوميكالىق داموۋ ۇلگىسىن قالىپتاستىرىپ، ونىمدەرى بۇكىل ەلدىڭ جەر ـ جەرىنە ساتىلدى.

كاسىپورىندار جاسىل تيىكە وزگەرۋ بارىسىندا ەنەرگيادان، بايلىقتان جان ـ جاقتى پايدالانۋ مولشەرى زور دارەجەدە ارتىپ، جاسىل ٴوندىرىس رايونىمىز ەكونوميكاسىنىڭ تيىنىڭ وزگەرۋىنە جاڭا قوزعاۋشى كۇش ازىرلەدى. 2018 ـ جىلى رايونىمىز بۇكىل ەل كولەمىندە ولكە دارەجەلى جاسىل جاساۋ جۇيەسىن قۇرۋدى الدىمەن قولعا الىپ، سىناق تۇيىندەرىنىڭ ۇلگى كورسەتۋ، جەتەكتەۋ رولىن ساۋلەلەندىرىپ، كاسىپورىنداردى جاسىل داموۋ بويىنشا تەحنيكا جاڭالاۋعا 450 ميلليون يۋان قارجى قوسۋعا جەتەكتەپ، 258 مىڭ توننا ولشەمدى كومىر، 4 ميلليون 970 مىڭ توننا سۋ ۇنەمدەدى.

قازىرگە دەيىن، رايونىمىزدا مەملەكەتتىك باعالاۋدان وتكەن جاسىل زاۋىت سانى جيىنى 34كە جەتىپ، سان جاعىنان ورتا، باتىس بولىكتەگى ولكەلەردىڭ الدىڭعى قاتارىنان ورىن الدى. مۇنىڭ استارىندا رايونىمىزدىڭ جاسىل داموۋدى ىلگەرىلەتۋگە تاباندى بولۋ بەكىمى مەن قۇلشىنىسى جاتىر.

بيىل 5 ـ ايدا، رايونىمىز «2020 ـ جىلعى اۆتونوميالى رايونىنىڭ ونەركاسىپ جاسىل داموۋ ارەكەت جوباسىن» باسىپ تاراتىپ اتقارىپ، جاسىل جوبالاۋ، جاسىل تەحنيكا مەن تەحنولوگيانىڭ، جاسىل ٴوندىرىستىڭ، جاسىل باسقارۋدىڭ، جاسىل قامداۋ تىزبەگىنىڭ داموۋىن كۇش سالا ىلگەرىلەتىپ، جاسىل داموۋدى ونىمدەرىنىڭ جالپى تىرشىلىك پەريودىمەن ساباقتاستىرىپ، ەكونوميكالىق ونىمدىلىككە دە قول جەتكىزەتىن، ەكولوگيالىق ونىمدىلىك پەن قوعامدىق ونىمدىلىككە دە قول جەتكىزەتىن جاسىل داموۋ ۇلگىسىن كۇش سالا سومداپ، ونەركاسىپ ەكونوميكاسىنىڭ جوعارى ساپالى داموۋىن جەبەيتىندىگىن الا قويىدى.

جاسىل تيىكە وزگەرۋ: داموۋدىڭ جاڭا كەڭىستىگى

بىرنەشە مىڭ سولى اتىزدا سۋ شايانى مەن كوكونىستەر بىرگە جاسايدى. اقتاۋ اۋدانى شىنشين شياباۋ ەكولوگيالىق اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتيۆى سۋ ونىمدەرى باعىمشىلىعى مەن سۋ ەگىنشىلىگى سىندى مۇلدە ۇقسامايتىن ەكى ٴتۇرلى ەگىنشىلىك تەحنيكاسىن عىلمي ەكولوگيالىق جوبامەن ورگانيكالى ۇشتاستىرۋ ارقىلى جالىندى ومىرشەڭدىك اكەلدى.

"اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىنىڭ قالدىقتارىنداعى اشتىقى بيولوگيالىق باكتەريالار ارقىلى سۋدىڭ قىشقىلدىعى، نەگىزدىك دارەجەسىن رەتتەيمىز، زيزانيا ەگىپ سۋدى تازارتامىز، اتىزدا وسىرىلگەن تەڭىز شايانى ٴشوپ ـ شالاڭدى جەيدى، دايراق زيزانيا اتىزىن تىڭايتادى". وسى سەلبەستىك كووپەراتيۆىنىڭ جاۋاپتىسى چىن جۋيچۋانىڭ تۇسىندىرۋىنشە، وسىنداي ىسىنالىس ارقىلى سۋ شايانى مەن كوكونىستەردىڭ بىرگە جاساۋىنا مۇمكىندىك جاساۋعا بولادى، باعىمشىلىقتاعى قالدىق زاتتاردى زالالسىزداندىرىپ ٴبىر جاقتى ەتۋ مەن بايلىققا اينالدىرىپ پايدالانۋ مولشەرى زور دارەجەدە ارتادى.

ەگىنشىلىك پەن باعىمشىلىقتىڭ ٴبىرىڭعاي اينالىسى، ەگىن شارۋاشىلىعى مەن مال شارۋاشىلىعىن ۇشتاستىرۋ ـــ رايونىمىزدىڭ جاسىل بايلىقتى كۇش سالا جانداندىرۋىنىڭ ىقشام كورىنىسى.

رايونىمىزدىڭ جەر ـ جەرى ەكولوگيانى الدىڭعى ورىنعا قويۋ، جاسىل داموۋ جولىمەن تاباندىلىقپەن ٴجۇرىپ، ەكولوگيانى قورعاۋ مەن ەكونوميكانى داموتۋدا تەڭ جەڭىسكە جەتۋگە قۇلشىنىپ، دوڭگەلەك داۋلەتتىلىككە ۇمتىلۋ سەنىمى بارعان سايىن ارتا ٴتۇستى.

"جازعىتۇرىم سابان ورتەگەندە ٴتۇتىنى بۇداقتاپ جاتاتىن". ون نەشە جىلدىڭ الدىنداعى كوكتەمگى ەگىستىك دالاسىندىق جۇمىستارى موڭعۇلكۇرە اۋدانى حۇسۇمتۋ حارسۇن موڭعۇل اۋىلىنداعى ديقان جىلك يۋيميننىڭ ٴدال قازىرگىدەي ەسىندە ەكەن. ال، سوڭعى جىلدارى موڭعۇلكۇرە اۋدانى اۋىل ـ قىستاقتا سابان ـ توپاندى جان ـ جاقتى پايدالانۋدى جانە تاستالعان ەگىس جارعاقتارىن، ەگىس ٴدارىسى قۇمىرالارىن جيناپ الۋدى كۇشەيتتى. ٴوندىرىس تەحنولوگياسى مەشەۋ، اۋىر دارەجەدە لاستايتىن نىساندارى باتىل تۇردە ەكشەدى جانە كۇشىنەن قالدىردى. ورگانيكالىق تىڭايتقىش ٴوندىرۋشى جانە جاسىل ازىق ـ تۇلىكتەر وڭدەۋشى كاسىپورىنداردى ەنگىزدى، مىنە بۇلاردىڭ بارلىعى جاسىل داموۋمەن قاتىستى.

ونەركاسىپتىك جاراقسىز سۋلاردى ولشەمگە جەتكىزىپ شىعارۋدان اينالمالى پايدالانۋعا، سۋدى ٴبىر جاقتى ەتۋ تەحنيكاسىن جاپپاي ەنگىزۋدەن دەربەس زەرتتەپ اشۋعا دەيىن، دەلان سۋ تەحنيكاسى جارنا شەكتى سەرىكتەستىگى قىزمەت وتەۋ جۇيەسىن كەمەلدەندىرۋ ارقىلى رايونىمىزدىڭ ونەركاسىپ باقشا رايوندارى مەن ونەركاسىپ كاسىپورىندارى ٴۇشىن كوپتەگەن كاسىپتەردە سۋدىڭ لاستانۋىن جونگە سالۋ، سونداي ـ اق سۋ بايلىعىن قايتارىپ پايدالانۋداعى قيىن ماسەلەنى شەشتى.

"شينجياڭدا سۋ بايلىعىمەن قامداۋ مەن ونەركاسىپ جۇلگەسى اراسىنداعى قايشىلىق كورىنەكتى، ٴبىز سۋدىڭ لاستانۋىن جونگە سالۋعا كۇش سالىپ، لاس سۋدىڭ ولشەمگە جەتكىزىلىپ شىعارىلۋىنان اينالمالى پايدالانۋىنا دەيىنگى بارىستى ورىنداپ، باسقا كاسىپورىندارعا جاسىل تيىكە وزگەرۋدىڭ قوزعاۋشى كۇشىن اكەلدىك". اتالعان سەرىكتەستىكتىڭ قاتىستى جاۋاپتىسى بىلاي دەپ تانىستىردى: كاسىپورىن شينجياڭدا كوپتەگەن كاسىپورىندار ٴۇشىن ونەركاسىپتىك جاراقسىز سۋدى ٴبىر جاقتى ەتۋ قىزمەتىن وتەپ، قاتىستى سالاداعى 12 باقشا رايونىنداعى قاريدالار ٴۇشىن جاسىل جاساۋ جۇيەسىنىڭ شەشۋ جوباسىن ازىرلەپ، ونەركاسىپ باقشا رايونىنداعى كاسىپورىنداردىڭ سۋ بايلىعىنان پايدالانۋ ونىمدىلىگىنىڭ شەشۋشى كورسەتكىشىن 100% ـــ 50كە كوتەرۋىنە كومەكتەستى.

جاڭالىق اشۋ ساياساتىن بەلگىلەۋ، باقشا رايونى قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۋ، كەلەلى نىساندارىدى باستاۋ، عىلىم ـ تەحنيكالىق فينانسىنى داموتۋ، تۇعىر قۇرىلىسىن جەدەلدەتۋ، قىزمەت وتەۋ جۇيەسىن كەمەلدەندىرۋ سياقتى ٴبىر قىدىرۋ شارالار ارقىلى، "قاپاستى بوساتىپ قۇستى اۋىستىرۋ" ارقىلى رايونىمىز ٴداستۇرلى كاسىپ سالالارىنىڭ تيىن وزگەرتىپ دارەجەسىن جوعارىلاتىپ، جوعارى دەڭگەيلى جاڭا ورىكەندەگەن كاسىپ سالالارىنان ونىمدىلىككە يە بولۋدا.

جاسىل، تومەن كومىرتەك: تۇرمىس جاڭا سالتى

باس شۋجي شي جينپيڭ: ٴبىز ۇنەمدى، ۇيلەسىمدى، جاسىل، تومەن كومىرتەكتى تۇرمىس ٴتاسىلىن داريپتەپ، ورىكەنيەتتى، سالاماتتى تۇرمىس سالتىن قالىپتاستىرۋىمىز كەرەك، ـ دەپ اتاپ كورسەتكەن ەدى.

"كورىش شايقاعان، كوكونىس جۋعان سۋمەن گۇل سۋارۋعا بولادى، اۋا رەتتەگىشتى 24 ساعات بويى اشىپ قويۋدىڭ قاجەتى جوق، كيىلمەي جاتقان كيىمدەردى شاعىن اۋماقتاعى كونە كيىم ـ كەشەك جيناۋ ساندىعىنا سالۋعا بولادى... وسىلاردىڭ بارلىعى تۇرمىستا ۇگىتتەپ تاراتىلىپ جاتقان 'جاسىل تاعلىم'". ٴۇرىمجى قالاسىنىڭ تۇرعىنى سۇڭ شاۋحۇڭ ەنەرگيا ۇنەمدەۋدىڭ شەبەرى، تۇرمىستاعى جاسىل ارەكەتتەر جونىندە ونىڭ العان اسەرى تەرەڭ.

جاسىل، تومەن كومىرتەك جاڭا شىققان اتاۋ ەمەس، كوپتەگەن ادام "جاسىل ٴتۇستى" تۇرمىسپەن توعىستىرعان. "اس اسىراۋ ارەكەتى" ۇنەمشىلدىك سالتىن اكەلدى، بىرگە ىگىلىكتەنەتىن ەكونوميكا بايلىقتى ۇنەمدەۋدى ىلگەرىلەتتى، تۇرمىستىق قوقىستاردى تۇرگە ٴبولۋ تۇيىندالى بايلىقتى جيناپ پايدالانۋدى ىلگەرىلەتتى...

جاسىل، تومەن كومىرتەك كۇندەلىكتى تۇرمىستا عانا ەمەس، قونىس ورتاسىندا دا ايگىلەندى. ٴۇرىمجى قالاسى باقىت جولىنداعى "شيڭفۇباۋ ەنەرگيا ۇنەمدەيتىن قورىلىس" ەنەرگيا ۇنەمدەۋدەگى كەرەمەت يقۋاتىمەن جانە اناعۇرلىم جوعارى جايلىلىعىمەن العاۋعا بولەنگەن.

بۇل عيماراتتا تۇرعىن ۇيلىك قۇرىلىممەن جوعارى ٴونىمدى جىلۋ ساقتاۋ، ىستىق وتكىزبەۋ قاسيەتى قالىپتاسقان ٴارى كۇن ەنەرگياسىنان جانە ٴۇي ەلەكتر جابدىقتارىنان شىققان جىلۋدان پايدالانىپ ٴۇيدى جىلىتادى، ىرىقتى تۇردە بەرىلەتىن ەنەرگيا ازايتىلعان نەمەسە ول پايدالانىلمايدى، ٴار جىلى ٴار شارشى مەتر جەرگە سارىپ بولاتىن تابيعي گاز 3 تەكشەمەترگە جەتپەيدى، ٴۇرىمجى قالاسىنداعى ادەتتەگى ەنەرگيا ۇنەمدەۋشى قۇرىلىستاردىڭ ەنەرگيا سارىپ ەتۋ مولشەرىنىڭ ۇشتەن بىرىنە عانا تۋرا كەلەدى. الداعى ۋاقىتتا رايونىمىز جاڭادان سالىناتىن تۇرعىن ٴۇي قۇرىلىستارىندا 75% ەنەرگيا ۇنەمدەۋ جوباسى ولشەمىن اتقارىپ، ەنەرگيانى وتە از سارىپ ەتۋ، ەنەرگيا ۇنەمدەيتىن قۇرىلىس سىناق تۇيىندەرىنىڭ ۇلگى كورسەتۋ قىزمەتىن بەلسەنە ورىستەتەدى.

رايونىمىزداعى ٴار دارەجەلى ٴار ٴتۇرلى الەۋمەتتىك قۇرىلىمدار جاسىل داموۋ ۇستانىمىن بەلسەنە باستاماشىلدىقپەن اماليات ايگىلەپ، ەنەرگيا ۇنەمدەپ قورشاعان ورتانى قورعاۋ، جاسىل، تومەن كومىرتەكتى ٴوندىرىس، تۇرمىس ٴتاسىلىن ۇگىتتەدى، داريپتەدى. قازىرگە دەيىن بۇكىل رايوندا ەنەرگيا ونىمدىلىگى جاعىنان مەملەكەتتىك باستاۋشى 6 ورىن، ۇنەمشىل الەۋمەتتىك قۇرىلىم جاعىنان مەملەكەت دارەجەلى ۇلگى كورسەتۋشى ورىننان 36سى، ۇنەمشىل الەۋمەتتىك قۇرىلىم جاعىنان اۆتونوميالى رايون دارەجەلى ۇلگى كورسەتۋشى ورىننان 243ى قۇرىلدى.

ۇلگى كورسەتۋ، جەتەكتەۋ، اماليات ايگىلەۋ بولعاندىقتان، رايونىمىز باي دا جاندى جاسىل ٴوندىرىس، تۇرمىس ٴتاسىلى ارقىلى جاسىل دوڭگەلەك داۋلەتتىلىك نىساناسىنا قاراي ارىنداي العا باسۋدا.

تۇرعىنداردىڭ دەنە تەمپەراتۋراسىن كۇنىنە 3 رەت ولشەپ تۇرۋ وتە قاجەتتى

ماماندار تۇسىندىرمەسى

گازەتىمىزدىڭ جالپىلىق اقپاراتتار قۇرالدارى تىلشىلەرى **جاۋ چۇنحۋا، لي چۇنشيا** 8 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇنى ۇرىمجىدەن حابارلايدى. قازىر الەۋمەتتىك اۋماقتار كۇنىنە 3 رەت تۇرعىنداردىڭ دەنە تەمپەراتۋراسىن ولشەيدى، بۇلاي ىستەۋ قاجەتتى مە؟ 8 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇنى ٴۇرىمجى قالالىق اۋرۋدىڭ الدىن الۋ، تىزگىندەۋ ورتالىعىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىسى ۋىن گوشين بىلاي دەپ تانىستىردى: ادام دەنەسىنىڭ جاڭا تيپتى ايدارشا ۆيرۋسپەن جۇعىمدالعانىنان كەيىنگى ٴبىر ماڭىزدى بەلگىسى، ٴۇرتىس قىزادى، سونداي ـ اق جوتەلۋ، دەمى قىسىلۋ، دارمەنسىزدەنۋ سياقتى بەلگىلەر قوسانجارلايدى، دەنە تەمپەراتۋراسىنىڭ وزگەرىسىن باقىلاۋ ـــ جاڭا تيپتى ايدارشا ۆيرۋس وكپە قابىنۋىمەن جۇعىمدالعانداردى بايقاۋدىڭ ەڭ قاراپايىم تىكە ٴادىسى، سوندىقتان دەنە تەمپەراتۋراسىن كۇنىنە 3 رەت ولشەپ تۇرۋ وتە قاجەتتى بولىپ تابىلادى.

مەديتسينادا ادام دەنەسىنىڭ قالىپتى تەمپەراتۋراسى جايشىلىقتا 36.5°C تان 37.2°C قا دەيىن بولادى، دەسەدە، ٴار ادامنىڭ نەگىزگى دەنە تەمپەراتۋراسى بىردەي بولا بەرمەيدى، قالىپتى ادامنىڭ ٴبىر كۇن ىشىندەگى تۇسكە دەيىنگى جانە تۇستەن كەيىنگى دەنە تەمپەراتۋراسىندا دا ايىرماشىلىق بولادى. سونىمەن بىرگە، ٴار ادامنىڭ دەنە تەمپەراتۋراسىنا سەزىمتالدىعى ۇقساماۋدى، كەيبىرەۋلەردىڭ تۇزىمدىلىگى ٴبىرشاما كۇشتى بولسا، كەيبىرەۋلەردىكى ٴبىرشاما ٴالسىز بولادى. ەگەر ٴار كۇنى دەنە تەمپەراتۋراسىن ٴبىر ـ اق رەت ولشەيتىن بولساق، تۇرعىنداردىڭ دەنە تەمپەراتۋراسى جاعدايىن دەر كەزىندە، ٴدال بىلۋگە بولمايدى.

مەديتسينادا 37.3°C ادام دەنەسىنىڭ قىزۋى ورلەۋىنىڭ شەكاراسى رەتىندە قارالادى، ادام دەنەسىنىڭ تەمپەراتۋراسى 37.3°C قا جەتسە، دەنە تەمپەراتۋراسىنىڭ قالىپسىزدىعىنا جاتادى. وسى نەگىزدە، قىزۋ ورلەۋ تەمپەراتۋرا ارالىعى بويىنشا تومەن قىزۋ، ورتاشا قىزۋ، جوعارى قىزۋ، ەرەكشە جوعارى قىزۋ دەپ ٴتورت تۇرگە بولىنەدى، سوندىقتان، دەنە تەمپەراتۋراسىن كۇنىنە 3 رەت ولشەپ تۇرعاندا تۇرعىنداردىڭ دەنساۋلىق جاعدايىن اناعۇرلىم شىنايى قاداعالاۋعا بولادى. بۇدان سىرت، دەنە قىزۋىن تۋدىراتىن اۋرۋلار وتە كوپ، مىسالى، جاي تۇماۋ، جاي باكتەريالىق وكپە قابىنۋ، ىشەك جولىنىڭ قابىنۋى سياقتى اۋرۋلار دا قىزۋ ورلەۋىن تۋدىرادى. بۇل ٴۇشىن، دەنە تەمپەراتۋراسىن ۇزدىكسىز، كوپ رەت ولشەۋ ارقىلى عانا دەنە تەمپەراتۋراسى قالىپسىز بولعان تۇرعىندارعا دىرەكتىلەي تەكسەرۋ جانە دياگنوز قويۋ جۇمىستارىن جۇرگىزۋگە بولادى.

الەۋمەتتىك اۋماق قىزمەتكەرلەرى، ەرىكتىلەر ۇيلەردى ارالاپ تۇرعىنداردىڭ دەنە تەمپەراتۋراسىن ولشەگەندە، ماسكى تاعىپ، ساقتانۋ ـ قورعانۋ كيىمدەرىن كيۋى، سونداي ـ اق زالالسىزداندىراتىن بۇرىككىش الىپ ٴجۇرۋى، تۇرعىندارمەن ٴبىر مەتر ارالىقتى ساقتاپ، دەنەگە تيمەيتىن تەرمومەترمەن تۇرعىنداردىڭ دەنە تەمپەراتۋراسىن ولشەۋى كەرەك. دەنە تەمپەراتۋراسىن ولشەپ بولىپ، تۇرعىندار ەسىكتى جاپقان سوڭ، دەنەگە تيمەيتىن تەرمومەتردى زالالسىزداندىرۋ، سونىمەن بىرگە جەرگە زالالسىزداندىرۋ جۇرگىزگەننەن كەيىن بارىپ كەلەسى ۇيدەگىلەردىڭ دەنە تەمپەراتۋراسىن ولشەپ، ايقاسپالى جۇعىمدالۋدان ەڭ جوعارى شەكتە ساقتانۋ كەرەك.

"قالا تۇرعىندارى دەنە تەمپەراتۋراسىنان قالىپسىزدىق بايقاي سالىسىمەن، دەر كەزىندە الەۋمەتتىك اۋماققا مالىمدەۋى كەرەك، ٴبىز عىلمي سارالاۋ جانە تۇجىرىمداۋ جۇرگىزىپ، قاجەتتى شارالار قولدانامىز، قالىڭ قالا تۇرعىندارىنىڭ ٴار كۇنگى دەنە تەمپەراتۋراسىن ولشەۋ قىزمەتىن ۆيداعداي ىستەۋگە بەلسەنە سايكەسۋىن ٴۇمىت ەتەمىز"، ـ دەيدى ۋىن گوشين.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ساۋىعىپ شىپاحانادان شىقتى، مۇنىڭ ىشىندە ٴۇرىمجى قالاسىنان 39 ناۋقاس، قاشقار ايماعىنان ۇرىمجىدەگى ىندەتكە بايلانىسقان ٴبىر ناۋقاس، بيڭتۋاننان ٴبىر ناۋقاس بار؛ اۋىرۋ بەلگىسى جوق 3 جۇعىمدالۋشى مەديتسينالىق باقىلاۋدان بوساتىلدى. قازىرگە دەيىن دياگنوزى تۇراقتاندىرىلعان 425 ناۋقاس ساۋىعىپ شىپاحانادان شىعىپ، اۋرۋ بەلگىسى جوق 108 جۇعىمدالۋشى مەديتسينالىق باقىلاۋدان بوساتىلىپ، جالپى سانى 533 بولدى.

اۆتونوميالى رايون جاڭا تيپتى ايدارشا ۆيرۋس وكپە قابىنۋ بويىنشا مەديتسينالىق قۇتقارۋ، ەمدەۋگە بەلگىلەگەن شىپاحانانىڭ بىرلەسكەن ەمدەۋ ىستەرى ٴبولىمىنىڭ مەڭگەرۋشىسى لەي ۋي بىلاي دەپ تانىستىردى: 8 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇنىنە دەيىن، ساۋىعىپ شىپاحانادان شىققان دياگنوزى تۇراقتاندىرىلعان ناۋقاستار مەن مەديتسينالىق باقىلاۋدان بوساتىلعان اۋرۋ بەلگىسى جوق جۇعىمدالۋشىلاردىڭ جالپى سانى 500دەن استى. شىپاحانادان شىققان ناۋقاستار جۇرەك جاردى لەبىزدەرىمەن پارتيا مەن ۇكىمەتتىڭ ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ ٴومىرىنىڭ حاۋىپسىزدىگىن قورعاۋدا كورسەتكەن قامقورلىعىنا العىستارىن، سونداي ـ اق ەمدەۋ ـ كۇتىمدەۋ قىزمەتكەرلەرىنىڭ كۇندى تۇنگە جالعاپ، زەيىن سالا قۇتقارىپ ـ ەمدەگەندىگىنە، ناۋقاستارعا كوڭىل بولگەنىنە، قامقورلىق جاساعانىنا العىستى سەزىمدەرىن ٴبىلدىردى. وسى جىلى مەيىرلى سوزدەر بەلگىلەنگەن شىپاحانالاردا ەرلىكپەن شايقاس جاساپ جاتقان بارلىق ەمدەۋ ـ كۇتىمدەۋ قىزمەتكەرلەرىنىڭ جىگەر ـ قايراتىن تاسقىنداتتى، ٴبىز قۇتقارۋ ـ ەمدەۋ قىزمەتىن زەيىن قويا، كۇش سالا جاقسى ىستەپ، ارقاۋدى مىقتاپ شيراتىپ، كۇش ـ قايراتتى تۇيىستىرىپ، ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋدەن قامال الۋ شايقاسىنىڭ جەڭىسىنە جەتۋ جولىندا قايسارلىقپەن شايقاس جاساي بەرەمىز.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ٴوزى تۇرعان الەۋمەتتىك اۋماققا انىقتاتىپ، تىركەلگەننەن كەيىن جۇرگىزۋىنە بولادى.

جوعارىداعى ادامدار الەۋمەتتىك اۋماقتىڭ كوتەرمەگە الۋشى كادرى ارقىلى ٴوزى تۇرعان الەۋمەتتىك اۋماققا نۋكلەين قىشقىلىن تەكسەرتۋ ٴوتىنىشىن تاپسىرادى. الەۋمەتتىك اۋماق ٴار كۇنى ادامداردىڭ ينفورماتسياسىن ساناققا الىپ، رايوندىق (اۋدان) ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ قىزمەتى قولباسشىلىق شتابى جيناقتاپ بولعانىنان كەيىن، دەر كەزىندە ٴۇرىمجى قالالىق ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ قىزمەتى قولباسشىلىق شتابىنىڭ نۋكلەين قىشقىلىن تەكسەرۋ گرۋپپاسىنا مالىمدەيدى.

ٴۇرىمجى قالالىق ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ قىزمەتى قولباسشىلىق شتابىنىڭ نۋكلەين قىشقىلىن تەكسەرۋ گرۋپپاسى ٴۇرىمجى قالالىق اۋرۋدىڭ الدىن الۋ، تىزگىندەۋ ورتالىعى نەمەسە باسقا دا قۋاتى بار رايوندىق (اۋدان) اۋرۋدىڭ الدىن الۋ، تىزگىندەۋ ورتالىعىن جانە تەكسەرۋ قۇرىلىمدارىن ٴبىر تۇتاس جوسپارلاپ ورنالاستىرىپ، رايونداردىڭ (اۋدان) مالىمەتىن قابىلداعان 24 ساعات ىشىندە، ارناۋلى ەمدەۋ ـ كۇتىمدەۋ قىزمەتكەرلەرىن ۇيلەرگە بارىپ ۇلگى الۋعا ۇيىمداستىرادى؛ تەكسەرۋ ٴتارتىبى، ولشەمى بويىنشا نۋكلەين قىشقىلىن قاتاڭ تەكسەرىپ، 24 ساعات ىشىندە تەكسەرۋ مالىمەتىن شىعارىپ، رايوندىق (اۋدان) ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ قىزمەتى قولباسشىلىق شتابىنا تاپسىرىپ، الەۋمەتتىك اۋماق ارقىلى نۋكلەين قىشقىلىن تەكسەرۋ مالىمەتىن ٴوتىنىش بەرۋشى ادامعا تاپسىرادى. نۋكلەين قىشقىلىن تەكسەرۋ اقىسىن ٴۇرىمجى قالالىق قازىنا ۇستىنە الادى.

جوعارىداعى ادامداردا ٴۇرىمجى قالاسىنداعى جاپپاي قامتىلعان نۋكلەين قىشقىلىن تەكسەرۋدە قالىپسىزدىق بايقالماسا، الەۋمەتتىك اۋماق ارقىلى رايوندىق (اۋدان) اۋرۋدىڭ الدىن الۋ، تىزگىندەۋ ورتالىعىنا ٴوتىنىش بەرىپ، رايوندىق (اۋدان) اۋرۋدىڭ الدىن الۋ، تىزگىندەۋ ورتالىعى نۋكلەين قىشقىلىن تەكسەرۋدە قالىپسىزدىق بولماعانى تۋرالى انىقتاما شىعارىپ، تاڭبا باسىپ بەرەدى. بۇل انىقتاما تەك سوڭعى 7 كۇندەگى، ەڭ سوڭعى رەتكى نۋكلەين قىشقىلىن تەكسەرۋدىڭ ٴونىمدى مەرزىمى ىشىندە ىستەتىلەدى. نۋكلەين قىشقىلىن تەكسەرۋ ناتيجەسىندە بولىمدى بولعانداردى رايوندىق (اۋدان) اۋرۋدىڭ الدىن الۋ، تىزگىندەۋ ورتالىعى دەرەۋ قاتىستى ٴتارتىپ بويىنشا ٴبىر جايلى ەتەدى.

"جوعارىداعى تالاپقا ۇيلەسكەن ادامداردى ٴوزى تۇرعان الەۋمەتتىك اۋماقتىڭ ارناۋلى ادامى ارناۋلى كولىكپەن تۇيىننەن تۇيىنگە جەتكىزىپ، ۇرىمجىدەن شىعۋ جاسىل ارناسىنىڭ حاۋىپسىزدىگىنە، قولايلىلىعىنا، ىركىلىسسىزدىگىنە شىنايى كەپىلدىك ەتەدى"، ـ دەيدى ليۋ جۇن.